

Подорож до Єрусалима

Степан Руданський

Межи нашими Жидами
Поголос пустив ся,
Що ніби то в Русалимі
Месіяш родив ся...

І зібрало ся аж десять
Грубих бородатих,
Грубих десять арендарів
Та самих багатих.

І зібрались в Русалиму,
Скринку гроший взяли,
В проводатарі для себе
Чумака наняли.

Дають йому свою скринку
І в перед пускають,
А за ним самі поважно
В поход виступають.

Ідуть, сопуть арендарі,
Жаден ні словечка...
Аж ось в ночі забіліла
Перед ними гречка...

"Чи бачите, — чумак каже, —
Як біліє море?"
А Жиди всі: "Вей мір, вей мір!..
Лихо нам та горе!"

— "Яке лихо? — чумак каже:
Підіймайте поли!
Ви пройдете через море,
Ніби через поле!..

Лиш за мною як у око,
А то буде й амінь!

В саму прірву, аж до біса
Підете, як камінь!"

Захиталась під ногами
Зарошана гречка...
Ідуть Жиди, аж трясуться,
Жаден ні словечка...

Вийшли з гречки арендарі,
Аж і ліс видати.
Ідуть вони аж до ліса,
Стають ночувати.

Поставали Жиди на ніч,
Став їден ходити —
Чи де який не згубився,
Хоче полічити...

Ходить, ходить, Жидів лічить —
Тільки девять має...
А себе самого дурень
То і забуває.

Становить ся сам у лаву,
Другий виступає:
Лічить, лічить, не долічить,
І все девять має...

Всі лічили, але жаден
Дурень бородатий
Не згадає, не зміркує,
Що він сам десятый...

Не зміркують арендарі,
Нічого робити —
Ідуть вони до Івана,
Просять полічити.

Полічив він, втихомирив.
Пора б спочивати...
"А що, мої арендарі,

Де будете спати?"

— "Так, Іванцю, положи нас,
Щоб вовк не почуло,
Щоб всі були в середині,
А з краю не було!.."

— "Добре, — каже, — арендарі!
Я вже й місце маю:
Як уложу, то не буде
Ні жадного з краю..."

А там саме на поляні
Груша зогвивала,
А під нею прездорова
Комашня стояла.

Іде чумак до комахів
Із орендарями,
Розкладає наоколо
Жидів головами.

"Та глядіть же, — промовляє, —
Лежіть, Жиди, тихо!
А то послі почуєте,
Яке буде лихо!.."

Пішов і сам постелив ся
Під зеленим дубом
І заснув собі до раня
Кохано та люблю.

А тим часом арендарів
Обсіли комахи...
Гризуть, їдять на всі боки, —
Мовчать сіромахи.

Гризли, гризли на всі боки
З вечера до раня;
Нагризли ся собі в волю
Та до вподобаня...

Пробудив ся чума́к рано,
Жидів оглядає:
"А що? добре було спати?"
Жидову питає.

— "Ай, Іванцю, що тут було?
Яке було лихо?
Але ми таки розумні,
Всі лежали тихо!..

— "Тільки й щастя, арендарі,
Що тихо лежали,
А то були б вас до лиха
Всіх позаїдали...

Уставайтеж, арендарі,
Та моліть ся Богу!
Роса впала, зійшло сонце —
Пора у дорогу!

Повставали арендарі,
Богу помолились
І снідати не снідали,
В дорогу пустились.

Ідуть вони за Іваном
В лихую годину
Через нетрі, через пущі,
Та через тернину.

І де вже їх не носила
Нечистая сила!
А все таки серед ліса
Нічка захопила.

Смерклось добре. Стало темно,
Треба ночувати.
"А що, мої арендарі,
Де будете спати?"

— "Іваночку, голубчику!

Кажуть Жиди грубі, —
Сеї нічки ночувати
Хочемо на дубі."

І полізли арендарі
На верх дуба спати,
Ще й говорять чумакови
Гиляки обтяти...

А чумак обтяв гиляки,
Ще й капця їдному,
Узяв собі скринку з грішми
Тай пішов до дому...

Зійшло сонце по над лісом —
Жиди не злізають,
Як ворони на гиляках,
Чумака чекають.

Просиділи до полудня,
Все Івана ждали,
Але його нема й духу,
Поминай як звали!..

Починають арендарі
Самі міркувати,
Як їм грубим арендарям
З дуба позлізати.

Присудили, щоби Лейба
За гиля вчепив ся,
Щоби Лейбі грубий Мошко
За ноги вхопив ся;

Щоб за Мошка взяв ся Гершко,
Щоб за Гершка Хаїм...
"Як вчепим ся, — кажуть, — разом,
То всі позлізаєм..."

Бере Лейба за гиляку,
Що сили вчепив ся,

По нім злазить грубий Мошко,
За нього вхопив ся.

По Мошкови злазить Гершко
І його хватає,
По них решта арендарів
Повзає, злізає.

Кричить Лейба, репетує —
Не може тримати.
Але йому Мошко радить
Руки поплювати...

— "Поплюй руки, поплюй руки!"
Жиди бормотіли,
Але Лейба ще не плюнув,
Як всі полетіли!..

Щось з годину арендарі
Покотом лежали!
Прочумалися, як з похміля —
Ледве повставали.

Повставали арендарі;
Всі були хороші —
І без хліба й без одежі
Та ще і без гроший.

Беруть вони, за Мойсея
Лейбу обирають,
І холодні і голодні
В поход виступають.

І пішли Жиди голодні,
І йшли день і нічку,
Аж наткнулись перед світом
На глибоку річку.

Наткнули ся тай ґерґочуть,
Що мають пригоду.
Але Лейба десь наглянув

Липову колоду.

Біжить живо до колоди,
На неї сідає;
Ще живійше арендарів
Решту закликає,

Тай каже їм на колоді
Себе підійняти
І до неї поясами
Ноги привязати...

І збігли ся арендарі,
Підняли колоду,
Привязали Лейбі ноги,
Пустили на воду.

Але тільки старий Лейба
Проплив середину, —
Так у воду й повернув ся
В лихую годину!

І не стало уже Лейби,
Тільки видно пяти!
І дурнії арендарі
Стали викрикнути:

"Ото дурень старий Лейба!
Ото дурень хусит!
Так далеко до берега,
А він ноги сушит!.."